

Beslissing van de Klachtencommissie van het Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media (NICAM)

inzake de klacht van

XXX, hierna te noemen: 'Klaagster'

tegen

XXX, gevestigd te Amsterdam, hierna te noemen: de 'Distributeur'

met betrekking tot

de audiovisuele productie: de film '**Ferry**', hierna te noemen: de 'Film', gezien op 16 mei 2021 op de video on demand dienst 'XXX', hierna te noemen 'VOD-dienst'

1. De procedure

Klaagster heeft op 16 mei 2021 een klacht ingediend over de Film. De voorzitter van de Klachtencommissie heeft de klacht op formele aspecten getoetst en heeft bepaald dat de klacht voorshands in behandeling kan worden genomen.

De Distributeur heeft op 16 juni 2021 zijn verweer ingediend.

De Klachtencommissie heeft de klacht behandeld tijdens haar online zitting van dinsdag 22 juni 2021.

Bij de zitting waren mevrouw XXX en de heer XXX namens de Distributeur aanwezig. Klaagster heeft geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om haar standpunt ter zitting toe te lichten.

2. De bestreden audiovisuele productie

De Film Ferry is een misdaadthriller uit 2021. De Film is een prequel op de fictiereeks Undercover, een serie die tevens wordt vertoond op de VOD-dienst van de Distributeur. De Film is door de Distributeur op 4 april 2021 geclassificeerd op 12 jaar vanwege geweld, angst, drugs- en/of alcoholgebruik en grof taalgebruik.

3. De klacht

De klacht heeft betrekking op de inhoudscategorieën geweld en drugs- en/of alcoholgebruik. Klaagster acht de Film niet geschikt voor kinderen van 12 jaar omdat er veel geweld en drugs in voorkomt.

4. Bureau

Het Bureau van NICAM heeft de Film geclassificeerd op 16 jaar vanwege geweld, angst, drugs-en/of alcoholgebruik en grof taalgebruik. De Film bevat volgens het Bureau van NICAM meerdere scènes waarin grof taalgebruik en (indringend en een enkele keer meedogenloos) geweld voorkomt. Daarnaast worden er veel drugs gebruikt in de Film en wordt dit drugsgebruik in een gunstig daglicht geplaatst.

De klacht wordt op grond van artikel 3.3 sub d van het Klachtenreglement direct - zonder voorafgaande bemiddeling - aan de Klachtencommissie voorgelegd, omdat XXX binnen een kalenderjaar een mogelijke overtreding begaat in dezelfde categorie van de Sanctierichtlijn waarover eerder in dit kalenderjaar een klacht is toegewezen (The Healing Powers of Dude), hetgeen aan de Distributeur is medegedeeld.

5. Het verweer

In het verweerschrift voert de Distributeur, verkort en zakelijk weergegeven, het volgende aan.

De Film is door de Distributeur geclassificeerd op 12 jaar. Naar aanleiding van de klacht die de Distributeur ontving via het Bureau van NICAM heeft de Distributeur de Film nogmaals bekeken en beoordeeld. De Distributeur blijft van mening dat de juiste classificatie voor de Film 12 jaar is, gezien de specifieke inhoud, maar ook de bredere context van de Film.

In zijn algemeenheid is de Film volgens de Distributeur niet een verhaal over de positieve effecten van drugs, geweld en het leiden van een leven zonder het nemen van verantwoordelijkheden. De Film gaat volgens de Distributeur over hoe een jongen met een gewelddadige vader kan afglijden in een leven van crimineel gedrag dat leidt tot emotionele verwoesting en hoe hij, later in zijn leven, door te leven voor iets groters (zijn nieuwe vriendin) een nieuw perspectief heeft gekregen.

De verhaallijnen over Ferry's relatie met zijn zus en zijn liefdesleven matigen volgens de Distributeur de intensiteit van de scènes over drugs en geweld. De Distributeur verwijst daarbij naar het document "Kijkwijzer Verantwoording 2020" waarin het volgende staat opgenomen: *"kinderen [zijn] goed in staat de kern van de boodschap van een film te doorzien en verbanden te leggen tussen eerdere en latere scènes in mediaproducties."*

Meer specifiek gaat de Distributeur in op de categorieën geweld en alcohol- en/of drugsgebruik die worden aangehaald in de klacht.

Drugs en Alcohol (vraag 6.1.2)

Drugs is een thema van de Film, maar wordt volgens de Distributeur op geen moment in een daglicht gesteld alsof het goed is en alleen positieve effecten heeft. De scène op de kermis waar Ferry en zijn vriendin ecstasy nemen worden gevolgd door scènes waar hij de volgende morgen een enorme kater heeft.

Ze bespreken volgens de Distributeur expliciet de negatieve en problematische aspecten van druggebruik. Dit in tegenstelling tot andere films zoals *Sleeping with Other People* en *The Wolf of Wallstreet* waar het drugsgebruik volgens de Distributeur in een positief daglicht wordt gesteld.

Geweld (vraag 2.4.2, 2.7.1 en 3.5.2)

Het geweld dat in de Film te zien is, is volgens de Distributeur ook vergelijkbaar met geweld zoals dat in andere audiovisuele producties te zien is die als 12 jaar zijn geclassificeerd. Ferry is volgens de Distributeur snel in het doden, is op geen enkel moment sadistisch en zijn slachtoffers zijn niet onschuldig, machteloos of weergegeven alsof er sprake is van zwaar lijden; wanneer Ferry voor korte tijd naar beneden wordt gehouden met een plastic zak over zijn hoofd, weet hij zijn belagers te overmeesteren en zichzelf te bevrijden zonder de hulp van anderen.

Dit in tegenstelling tot films zoals *Casino Royale*, *Hostel* en *Strangers* waar de slachtoffers volgens de Distributeur veel meer lijden dan in de Film. In die films zijn de daders volgens de Distributeur sadistisch en het geweld is meedogenloos.

De Distributeur is daarom van mening dat een classificatie van 16 jaar voor de Film onjuist en inconsistent met de regels zou zijn en dat een classificatie van 12 jaar met als pictogrammen “geweld, angst, drugs- en/of alcoholgebruik en grof taalgebruik” de meest accurate classificatie is voor de Film.

6. De mondelinge behandeling ter zitting

Tijdens de mondelinge behandeling heeft de Distributeur zijn standpunt nader toegelicht en daarbij volhard.

In zijn algemeenheid is volgens de Distributeur de boodschap uit de handleidingen van het Bureau van NICAM die betrekking hebben op de vragenlijst dat er een zeker onderscheid wordt gemaakt tussen de ernst, impact en de lengte van geweld. De Distributeur erkent dat er geweld zichtbaar is in de Film maar in vergelijking met de voorbeelden die worden gegeven bij de vragenlijst en in het verweer van de Distributeur (waaronder de film *Casino Royale*) is de Distributeur ervan overtuigd dat een classificatie van 12 jaar voor de Film passend is. De ernst, impact en lengte van het geweld in *Casino Royale* is volgens de Distributeur geenszins te vergelijken met Ferry. In *Casino Royale* zijn de verwondingen en de gevolgen daarvan veel beter zichtbaar en duurt het geweld dat daaraan voorafgaat ook veel langer. Zo zijn er lange martelscènes te zien totdat het slachtoffer sterft.

De classificatie van 16 jaar past volgens de Distributeur niet bij de Film en zou volgens de Distributeur ook tot verbazing bij ouders zorgen. Er is weliswaar bloed zichtbaar in de Film maar de geweldsacties die dit veroorzaken zijn volgens de Distributeur niet dan wel kort in beeld gebracht. De verwonding aan het been van het personage in de scène van de steengroeve is weliswaar zichtbaar maar wordt niet veroorzaakt door geweld maar door de val. Daarnaast is de verwonding bedekt door de kleren die het

personage aan heeft. Bovendien is het geweld dat te zien is in de scène volgens de Distributeur ook nog functioneel omdat de dader (Ferry) informatie wil krijgen van de persoon die wordt verwond.

Voor wat betreft de vraag over zichtbaar ernstige verwondingen geeft de Distributeur aan dat de verwondingen zelf niet zichtbaar zijn, er zitten nog kledingstukken over de verwondingen die de wond dan wel breuk bedekken. Enkel de gevolgen van de verwonding (bloed) worden volgens de Distributeur in de Film vertoond. Deze gevolgen van de verwondingen zijn volgens de Distributeur niet visueel schokkend om te zien.

Voor wat betreft de vraag over extreem meedogenloos geweld geeft de Distributeur aan dat er vergelijkbare films zijn met soortgelijk geweld die wel op een classificatie van 12 jaar uitkomen. Films met een classificatie van 16 jaar zijn volgens de Distributeur vaak extreem vijandig en het geweld is verweven in de gehele film. Volgens de Distributeur is het in deze Film duidelijk zichtbaar dat Ferry zijn huidige verhouding met geweld niet wil voortzetten. Geweld wordt volgens de Distributeur in deze Film als iets negatiefs gezien in tegenstelling tot films waar geweld wordt goedgepraat dan wel in de sfeer van de film past.

De Klachtencommissie merkt op dat de Distributeur veel verwijst naar de context en de verhaallijn van audiovisuele producties. De context en verhaallijn spelen bij het classificeren van audiovisuele producties echter geen rol, binnen het Kijkwijzer classificatiesysteem moeten de beelden “an sich” worden beoordeeld los van de bedoeling of toon van de audiovisuele productie.

Voor wat betreft de vragen over drugs herhaalt de Distributeur dat er weliswaar (veel) drugs worden gebruikt maar dat het drugsgebruik niet in een gunstig daglicht wordt geplaatst. Na de kermis-scène waar de personages ecstasy gebruiken hebben zij overduidelijk een kater de volgende ochtend. De Distributeur vindt de classificatie van 12 jaar voor drugs- en/of alcoholgebruik voor deze Film passend. Daarbij verwijst de Distributeur ook naar de film *Sleeping with Other People* waar – in tegenstelling tot bij deze Film – drugs worden gebruikt op een kinderfeestje en drugs wordt goedgepraat door aan te geven dat de personages het vaker moeten gebruiken. De ecstasy-scène in de Film wordt volgens de Distributeur beangstigend in beeld gebracht, het is duidelijk dat je niet meer je eigen bewustzijn houdt. Het ecstasy gebruik wordt door de Distributeur duidelijk afgeraden, mede door de kater de volgende dag en het akelig in beeld brengen van de gevolgen van ecstasy.

Tot slot vraagt de Klachtencommissie nog naar het verschil tussen de Film en de serie *Undercover*, die op dezelfde personages zijn gebaseerd. *Undercover* heeft echter in tegenstelling tot de Film een leeftijdsclassificatie van 16 jaar. *Undercover* is volgens de Distributeur echter extremer in geweld dan Ferry. Het geweld in de Film is – in tegenstelling tot het geweld in *Undercover* – minimaal en wordt kortdurend in beeld gebracht.

7. Het oordeel van de Klachtencommissie

De klacht gaat over de inhoudscategorieën geweld en drugs-en/of alcoholgebruik. De Klachtencommissie zal thans beoordelen aan de hand van de klacht of de door de Distributeur aan de Film gegeven classificatie van '12 jaar' juist is. De Klachtencommissie past daartoe zelf het classificatieformulier op de onderhavige productie toe. Hierbij wordt per scène geclassificeerd wat de kijker ziet en niet wat de Distributeur heeft beoogd met de Film. Hieronder behandelt zij de relevante vragen.

Geweld

In de inhoudscategorie geweld gaat het in dit geval om de volgende vragen.

Vraag 2.4.2 Komen er geweldsacties voor die zichtbare ernstige verwondingen veroorzaken?

Voorbeelden van verwondingen die volgens de vragenlijst als 'ernstig' gescoord worden zijn: *“uitspattend bloed of (uit)stromend bloed, doorgesneden kelen, bloederige wonden, botbreuken, afgerukte of afgehakte ledematen en beurs geslagen personen.”*

In het begin van de Film vindt er een overval plaats waarbij de zoon van Brink (Matthijs) wordt neergeschoten. Er is weliswaar veel bloed zichtbaar op het overhemd van Matthijs en terwijl Brink en Ferry Matthijs met de auto naar het ziekenhuis brengen stelpen zij het uitstromende bloed. De verwonding (de schotwond) van Matthijs is – zoals de Distributeur ook ter zitting heeft aangevoerd – echter niet zichtbaar. De Klachtencommissie is dan ook van oordeel dat de Distributeur vraag 2.4.2 terecht met 'nooit' heeft beantwoord.

Vraag 2.7.1 Komt er extreem meedogenloos geweld in voor?

Bij de vraag staat daarover het volgende: *“Bij extreem meedogenloos geweld wordt iemand op wrede of achteloze wijze pijn gedaan. Er kán sprake zijn van sadisme. Voorbeelden van een extreem meedogenloze dader zijn: iemand die zijn slachtoffer martelt, aftuigt. Zichtbaar/hoorbaar lijden kan ook gekenmerkt worden door doodsangst van het slachtoffer. Deze vraag alleen met 'ja' beantwoorden wanneer de dader extreem meedogenloos is én het slachtoffer zichtbaar/hoorbaar lijdt.”*

De toelichting bij deze vraag is als volgt: *“Meedogenloos geweld wordt gekenmerkt door zowel een extreem meedogenloze dader als ernstig lijden van het slachtoffer. Zichtbaar lijden kan ook gekenmerkt worden door doodsangst van het slachtoffer. Voorbeelden van extreme meedogenloze scènes zijn: een dader die zijn slachtoffer martelt en daarvan geniet of een dader die zijn slachtoffer laat creperen [..].”*

Naar het oordeel van de Klachtencommissie komt er extreem meedogenloos geweld voor in de Film. Daarbij verwijst de Klachtencommissie specifiek naar de scène in de steengroeve. In deze scène rolt Jason naar beneden in de steengroeve en verwondt daarbij zijn been. Dit is te zien aan de rare hoek waarin zijn been ligt en aan de kermende geluiden die Jason maakt na de val. Terwijl Jason al zichtbaar

lijdt door de verwonding aan zijn been gaat Ferry bewust op zijn verwonde been staan. Daarmee doet Ferry Jason opzettelijk en op een wrede en achteloze manier pijn. Jason is zichtbaar en hoorbaar aan het lijden, dit is te horen aan het geschreeuw en gekerm van Jason. Ferry laat Jason daarbij zichtbaar creperen van de pijn.

De Klachtencommissie is dan ook van oordeel dat de vraag 2.7.1 met 1 keer moet worden beantwoord. Dat het geweld in maar één scène 16 jaar scoort, terwijl in andere films veel vaker scènes voorkomen die 16 jaar scoren betekent niet dat de Film voor geweld geen 16 jaar zou moeten krijgen. Het antwoord op de vraag bij 2.7.1 is 1 keer of vaak. Het systeem is zo ingericht dat ook bij de beantwoording van vraag 2.7.1 met één keer wanneer er tevens sprake is van geweld dat uitvoerbaar en indringend is, de classificatie op 16 jaar wegens geweld uitkomt.

Drugs- en/of alcoholgebruik

In de inhoudscategorie drugs-en/of alcoholgebruik gaat het in dit geval om de volgende vraag.

Vraag 6.1.2 Wordt het harddrugsgebruik, overmatig softdrugsgebruik of overmatig alcoholgebruik in een gunstig daglicht geplaatst?

De toelichting bij deze vraag is als volgt: *“Wanneer het drugsgebruik in een gunstig daglicht wordt geplaatst; het gebruik is alleen positief; alleen maar leuk en heeft geen negatieve kanten of wordt aangeraden/aanbevolen dan scoor je dit onder vraag 6.1.2. Producties waarin harddrugsgebruik of overmatig softdrugs-/alcoholgebruik veelvuldig in een positieve context wordt geplaatst, terwijl de negatieve kanten nauwelijks aan bod komen of niet serieus te nemen zijn moeten ook met 6.1.2 beoordeeld worden. De verbeelding van alcohol- of drugsgebruik in een gunstig daglicht leidt ertoe dat jongeren het gedrag sneller nastrevenswaardig zullen vinden”.*

Naar het oordeel van de Klachtencommissie wordt het harddrugsgebruik in een gunstig daglicht geplaatst. Daarbij verwijst de Klachtencommissie specifiek naar de (langdurige) scène op de kermis waarbij de hoofdpersonen Ferry en Danielle samen ecstasy gebruiken en hierdoor samen in extase verkeren. De ecstasy pillen worden expliciet aangeraden door Danielle die onder meer aangeeft dat je *“soms op vakantie moet gaan in je eigen hoofd”*, dat het een *“pil vol verrassing en liefde betreft”* en de ecstasypil het *“beste pilletje ooit”* is. De effecten van de ecstasypil worden volgens de Klachtencommissie niet zoals de Distributeur aankaart beangstigend maar juist gunstig in beeld gebracht. Het beeld vervaagt en gaat meer in slow-motion, de personages zijn vervolgens aan het dansen en lachen en bedrijven uiteindelijk de liefde.

De Distributeur gaf ter zitting aan dat er ook negatieve kanten van drugsgebruik worden belicht en niet enkel positieve kanten. De Klachtencommissie is echter van oordeel dat de kater waarnaar de Distributeur verwijst uitdrukkelijk betrekking heeft op het alcoholgebruik en niet op de ecstasypil. Danielle zegt daarbij namelijk alleen dat zij van de shotjes had moeten afblijven maar over mogelijk negatieve effecten van de ecstasy pil zegt zij verder niks. Bovendien zegt Danielle later ook nog tegen

Ferry dat ze het erg leuk vond met Ferry op de kermis. Aan het eind van de Film wordt in het gesprek met de zuster van Ferry en zijn zwager bovendien nog benadrukt dat Danielle geweldige ecstasypillen heeft. In de laatste shot is Ferry blij verheugd te zien dat de broer van Danielle een ecstasy lab.

De Klachtencommissie is dan ook van oordeel dat de vraag 6.1.2 met ja moet worden beantwoord.

Het voorgaande betekent dat op grond van het classificatieformulier de Film uitkomt op een leeftijdscategorie van 16 jaar voor geweld en drugs. Zoals ter zitting reeds is opgemerkt spelen de context en de verhaallijn bij de beantwoording van de vragen geen rol. Dit onder meer omdat de film soms niet wordt uitgekeken en de context en de verhaallijn daarom niet worden opgemerkt. De door de Distributeur in het verweerschrift aangehaalde zin uit de verantwoording Kijkwijzer 2020 doet niet af aan deze constatering. Immers heeft deze zin specifiek betrekking op de angstcategorie en niet op de geweldcategorie. De zin wordt namelijk gevolgd door de volgende zin: *“Bij angstige scenes en herkenbare bedreigingen kunnen zij beter dan jongere kinderen cognitieve strategieën inzetten om hun angst te reduceren”*.

Gelet op het hiervoor overwogene acht de Klachtencommissie de klacht over de Film gegrond.

Ingevolge artikel 13 lid 1 van het Klachtenreglement is de Klachtencommissie bij een (deels) gegronde verklaarde klacht gerechtigd tot het opleggen van één of meer van de sancties zoals genoemd in het onderhavige artikel. De Klachtencommissie overweegt hierover als volgt.

Gezien de door de Klachtencommissie vastgestelde leeftijdscategorie (16 jaar) dient de Film te worden hergeclassificeerd. De Klachtencommissie ziet voorts reden tot het opleggen van een boete. Immers in haar eerdere uitspraak van *The Healing Powers of Dude* (21 januari 2021) heeft de Klachtencommissie een klacht jegens de Distributeur gegrond verklaard. De laatste gegrond verklaarde klacht is derhalve niet langer dan vijf jaar geleden.

Bij de berekening van de onderstaande boete is de Klachtencommissie uitgegaan van de Sanctierichtlijn. De onderhavige overtreding valt binnen de categorie A ‘Inhoudelijke overtredingen’; de Film is fout geclassificeerd. De Distributeur is een landelijk/mondiaal opererende organisatie, waarvoor elk punt € 1.000,- bedraagt. Nu de classificatie moet worden verhoogd van 12 jaar naar 16 jaar vanwege geweld en drugs- en/of alcoholgebruik, is sprake van één leeftijdscategorie verschil in twee inhoudscategorieën (geweld en drugs- en/of alcoholgebruik). Dit betekent twee punten, zodat de boete € 2.000,- bedraagt. Tenslotte ziet de Klachtencommissie in het feit dat de Film nog op video on demand is te zien aanleiding haar beslissing uitvoerbaar bij voorraad te verklaren

8. De beslissing van de Klachtencommissie

Verklaart de klacht gegrond.

Herclassificatie

De Distributeur dient de classificatie van de Film binnen drie werkdagen na dagtekening van deze uitspraak aan te passen op 16 jaar vanwege geweld, angst, drugs-en/of alcohol gebruik en grof taalgebruik, alsmede alle maatregelen te nemen die ertoe leiden dat de classificatie van 16 jaar vanwege geweld, angst, drugs- en/of alcoholgebruik en grof taalgebruik worden gehanteerd.

Dwangsom

De Klachtencommissie legt bovengenoemde maatregel van herclassificatie op onder verbeurte van een dwangsom van € 1.000,- per dag, te rekenen vanaf vijf werkdagen na de datum van deze uitspraak met een maximum van € 25.000,-.

Boete

De Klachtencommissie legt aan de Distributeur een boete op van € 2.000,- te voldoen binnen 30 dagen na factuurdatum. De factuur wordt separaat toegezonden.

Uitvoerbaar bij voorraad

De Klachtencommissie verklaart deze beslissing uitvoerbaar bij voorraad.

Beroep

Partijen hebben de mogelijkheid tegen deze uitspraak beroep aan te tekenen bij de Commissie van Beroep van NICAM, voor zover zij in het ongelijk zijn gesteld. Het beroepschrift dient binnen vier weken na dagtekening van de uitspraak van de Klachtencommissie schriftelijk bij de secretaris van de Commissie van Beroep te worden ingediend.

Hilversum 6 juli 2021